HÖGSKOLAN I BORÅS

Ledarskap och vårdutveckling
Management and Care Development in Nursing
7,5 högskolepoäng
7,5 credits

Ladokkod: 62DL01
Version: 3.1
Fastställd av: Utbildningsutskottet 2012-11-16
Gäller från: HT 2012

Nivå: Avancerad nivå
Huvudområde (successiv fördjupning): Vårdvetenskap (A1N)
Utbildningsområde: Vård
Ämnesgrupp: Omvårdnad/omvårdnadsvetenskap
Förkunskapskrav:

- Sjuksköterskeutbildning, 180 hp, enligt 2007 års studieordning eller
- Sjuksköterskeutbildning, 120 p, enligt 1993 års studieordning, innefattande ett självständigt arbete på 10 poäng eller
- Äldre sjuksköterskeutbildning och kandidatexamen inom vårdvetenskap/omvårdnad.

Därutöver krävs

- Svensk legitimation som sjuksköterska och
- 1 års yrkeslivserfarenhet som sjuksköterska (heltid)

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll
Kursens innehåll tar sin utgångspunkt i distriktssköterskans arbetsledande och verksamhetsutvecklande funktion. I kursen studeras teorier/modeller för att leda, organisera, administrera och utveckla vård från ett vårdvetenskapligt och hälso- och sjukvårdsadministrativt perspektiv. Olika styrformer och prioriteringar inom vårdande analyseras. Vidare behandlas pedagogiska traditioner, etiska aspekter samt genus och mångfaldens betydelse i vårdledarskap. Teorier om gruppdynamik, samverkan, konflikt och risk studeras i kursen. Inom kursen studeras även personaladministration med relevans för vårdverksamhet samt hälso- och sjukvårdslagstiftning, socialtjänstlag, och arbetsrättsliga lagar. Kursens metodinnehåll är huvudsakligen inriktat mot allmän vetenskapsteori och ett vetenskapligt förhållningssätt.

Mål
Kursen syftar till att studenten tillägnar sig fördjupade kunskaper och färdigheter för vårdledarskap och vårdutveckling.

Kunskap och förståelse
Efter avslutad kurs ska studenten, utifrån distriktssköterskans kompetensområde, kunna:
- identifiera och värdera styrformer och prioriteringar utgående från vårdvetenskapligt och vårdsadministrativt perspektiv,
- identifiera och värdera personaladministrativa frågeställningar med relevans för vårdledarskap,
- analysera och värdera vårdledarskapets metoder för förbättrings- och förändringsarbete,
- redogöra för primärvårdens samverkan med räddningstjänsten vid inträffad eller förväntad katastrofhändelse.

Färdighet och förmåga
Efter avslutad kurs ska studenten, utifrån distriktssköterskans kompetensområde, kunna:

- analysera och tillämpa teorier och modeller för att leda, organisera, administrera och utveckla vårdarbete,
- analysera och problematisera vårdledarskap i mångprofessionella team i olika vårdkulturer,
- tolka, analysera och tillämpa lagstiftning med relevans för vårdledarskap
- analysera och problematisera hur vårdutveckling kan ske med hjälp av förbättringsarbete och former för evidensbaserad vård,
- identifiera och problematisera frågeställningar kring konflikthantering och patientsäkerhet,
- kritiskt värdera vetenskaplig kunskap inom området.

Värderingsförmåga och förhållningssätt
Efter avslutad kurs ska studenten, utifrån distriktssköterskans kompetensområde, kunna:
- analysera etiska frågeställningar som rör vårdledarskap,
- analysera frågeställningar som berör mångfald och hållbar utveckling i vårdledarskap.

Undervisningsformer

Distansundervisning. Arbetsformen vid distansundervisning förutsätter att studenterna har tillgång till internetansluten persondator. Distansstudierna baseras på självständiga studier samt gemensamma kursträffar förlagda till Högskolan i Borås. Kommunikationen med lärare och kursdeltagare sker via ett webbaserat utbildningsverktyg. Vissa studieuppgifter kan genomföras i grupp med syfte att stimulera och utveckla förmågan till kommunikation, reflektion, samverkan och självkännedom.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:
- Individuella examinationsuppgifter
- Examinationsuppgift grupp
- Seminarium
- Skriftliga inlägg

Studenten har rätt till fem tentamenstillfällen, varav tre tillfällen inom kursens ram och ytterligare två inom ett år. Student som underkänts två gånger i prov, har rätt att hos Utbildningsutskottet begära byte av examinator. Begäran skall vara skriftlig. Se högskolans riktlinjer för rättssäker examination samt institutionsspecifika riktlinjer för rättssäker examination på HBs respektive VHBs hemsida.

Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper och färdigheter. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§).

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Kursutvärdering i relation till kursens mål genomförs. Resultatet av utvärderingen granskas av ämnes- och utbildningsansvariga och en kursrapport publiceras på institutionens hemsida.

Studenter har rätt att vara representerade i institutionens beredande och beslutande organ.

Övrigt

Metodinnehållet omfattar 1,5 hp.

Kursen genomförs som distanskurs och är obligatorisk i Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning mot distriktssköterska, 75 hp. Kursen kan också läsas som fristående kurs.

Plagiatkontroll
Alla skriftliga examinationer genomgår plagiatkontroll.

Bilaga: Litteraturlista för Ledarskap och vårdutveckling (62DL01)

Ahlberg G., Bergman P., Ekenvall L., Parmsund M., Stoetzer U., Waldenström M. & Svartengren M. (2008). *Tydliga strategier och delaktiga medarbetare i friska företag. Hälsa och framtid - delstudie 2.* Karolinska Institutet, Uppsala universitet, Stockholms läns landsting. 45 s.
Hämtad från: http://www.afaforsakring.se/upload/Aktuellt/Pressmeddelande/H%C3%A4lsa%20och%20framtid%20-%20delstudie%202.pdf

Alvesson, M. & Svenningsson, S. (2012). *Organisationer, ledning och processer.* Lund: Studentlitteratur.

Andreasson, S. & Winge, M. (2009). *Innovationer för hållbar vård och omsorg: Värdeskapande vård- och omsorgsprocesser utifrån patientens behov.* Vinnova Rapport VR 2009:21. Stockholm: Vinnova. 64 s.
Hämtad från: http://www.vinnova.se/upload/EPiStorePDF/vr-09-21.pdf

Bergström, M. (2007). *Personlig Kvalitetsförbättring. Projektarbetsbok.* Stockholm: Sveriges kommuner och landsting. 25 s.
Klicka här för att hämta dokumentet på SKLs webbplats

Berlin J. & Kastberg, G. (2011). *Styrning av hälso- och sjukvård.* Malmö: Liber

Blomgren M., Waks C. (2010). *Ett nytt tänk. Öppna jämförelser i hälso- och sjukvårdens ledning, styrning och kvalitetsarbete.* Stockholm: Sveriges kommuner och landsting. 76 s
Hämtad från: http://brs.skl.se/brsbibl/kata_documents/doc39658_1.pdf

Dellve, L. & Wikström, E. (2006). *Hållbart ledarskap i sjukvården: Utveckling av ledarskap och stödstrukturer ur individ- och organisationsperspektiv.* Göteborg: Västra Götalandsregionen. 49 s.
Hämtad från: www.konstochkultur.vgregion.se/upload/PSA/Hållbart.pdf

Olsson, J. & Svensson, C. (2005). *Gör och lär.* Stockholm: Sveriges kommuner och landsting. 73 s.
Hämtad från http://brs.skl.se/brsbibl/kata_documents/doc37448_1.pdf

Oscarsson, L. (2009). *Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten.* Stockholm: SKL Kommentus. 76 s.

Sandahl, C., Falkenström,E., von Knorring,M., (2012). Chef med känsla och förnuft. Om professionalism och etik i ledarskapet. Stockholm. Natur och kultur

SFS *Hälso- och sjukvårdslagen.* Svensk författningssamling 1982:763. Stockholm: Socialdepartementet.
Hämtad från http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=1982:763

SFS *Patientsäkerhetslagen.* Svensk författningssamling 2010:659. Stockholm: Socialdepartementet. 22s
Hämtad från http://www.socialstyrelsen.se/regelverk/lagarochforordningar/patientsakerhetslag

SFS *Socialtjänstlagen.* Svensk författningssamling 2001:453. Stockholm: Socialdepartementet 20s
Hämtad från http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2001:453

Socialstyrelsen. (2006). *Hur många direkt underställda kan en chef ha? - om kontrollspann i vård och omsorg.* Stockholm: Socialstyrelsen. 43s
Hämtad från http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/10803/2003-131-23_200313123.pdf

Socialstyrelsen. (2006). *God vård – om ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvård.* Stockholm Socialstyrelsen. 26 s.
Hämtad från http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2006/2006-101-2

Socialstyrelsen. (2008). *God kvalitet i socialtjänsten – om ledningssystem för kvalitet i verksamheten enligt SoL, LVU, LVM och LSS.* Stockholm: Socialstyrelsen. 53 s .
Hämtad från http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18114/2010-9-7.pdf

Socialstyrelsen. (2008). *Vårdskador inom somatisk slutenvård.* Stockholm: Socialstyrelsen. 24 s.
Hämtad från http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/8622/2008-109-16_200810916_rev2.pdf

Socialstyrelsen. (2009). *Nationella indikatorer för God vård. hälso- och sjukvårdsövergripande indikatorer. – Indikatorer i Socialstyrelsens nationella riktlinje.* Stockholm: Socialstyrelsen. 84 s.

Hämtad från http://www.socialstyrelsen.se/indikatorer/godvard

Sveriges Kommuner och Landsting. (2010). *Bättre kvalitet för varje patient.* Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting. 24 s.
Hämtad från http://www.kvalitetsregister.se/nyheter/ny_skrift_2

Tillväxtverket. (2009). *Lagen om valfrihetssystem inom vård och omsorg. (LOV).* Stockholm: Tillväxtverket.
Hämtad från http://www.tillvaxtverket.se/lov

Waldenström K. & Härenstam A. (2006). *Hur skapas bra arbetsförhållande? En studie av strategier hos chefer och anställda.* Stockholm: Arbets- och miljömedicin, Stockholms läns landsting. 19 s.
Hämtad från http://www.folkhalsoguiden.se/Rapport.aspx?id=1896

Wilhelmson L., Döös, M., Backström, T., Bellaagh, K. & Hanson, M. (2006). *Perspektiv på delat ledarskap i några kommunala verksamheter: Uppfattningar från 14 delande enhetschefer, deras medarbetare och överordnade, i Stockholms stad.* Arbetslivsrapport 2006:50. Stockholm: Arbetslivsinstitutet. 58 s.
Hämtad från http://www.doppia.se/artiklar/perspektiv_delat_ledarskap_kommunal.pdf

Artiklar

Batalden, P. & Davidoff, F. (2007). What is "quality improvement" and how can it transform healthcare? *Quality & Safety in Health Care, 16*(2-3). 4 s.
Svensk översättning: Vad är "kvalitetsutveckling" och hur kan den transformera hälso- och sjukvården Hämtad från http://www.skl.se/web/Introduktion_till_forbattringskunskap.aspx

Jonasson, L-L., Liss, P-E., Westerlind, B. & Berterö, C. (2011). Corroborating indicates nurses' ethical values in a geriatric ward. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Wellbeing, 6*(3). doi: 10.3402/qhw.v6i3.7291

Kullén Engström, A. & Axelsson, R. (2010). The double spiral of change. Experiences of privatization in a Swedish hospital. *International Journal of Health Planning and Management, 25*(2), 156-168. 13 s.

Ponzer S., Faresjö, T. & Mogensen, E. (2009). Framtidens vård kräver interprofessionellt samarbete. *Läkartidningen, 13*(106), 929-931. 3 s.
Hämtad från http://www.lakartidningen.se/store/articlepdf/1/11688/LKT0913s929_931.pdf

Rosengren, K., Athlin, E. & Segesten, K. (2007). Presence and availability: Staff conceptions of nursing leadership on an intensive care unit. *Journal of Nursing Management, 15*(5), 522-529. 8 s.

Thor, J. (2002). Förbättringskunskap bör tillämpas i förändringsarbetet inom vården. *Läkartidningen, 34*(99), 3312-3314. 3 s.
Hämtad från http://ltarkiv.lakartidningen.se/2002/temp/pda25249.pdf

Öhrn, A., Andersson, C., Elfström, J., Liedgren, C. & Rutberg, H. (2007). Framgång kräver ledningens stöd och resurser. *Läkartidningen, 4*(104), 224-228. 5 s.
Hämtad från www.lakartidningen.se/includes/07printArticle.php?articleId=5891

Därutöver kan ytterligare artiklar, forskningsrapporter och annat material tillkomma.

2012-09-24 AGKU, MAF